

PL

PL

PL

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 27.4.2009
KOM(2009) 200 wersja ostateczna

**KOMUNIKAT KOMISJI DO RADY, PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

**Inwestowanie w młodzież i mobilizowanie jej do działania – strategia UE na rzecz
młodzieży
Odnowiona otwarta metoda koordynacji na potrzeby wyzwań i możliwości stojących
przed młodzieżą**

{SEC(2009) 545}

{SEC(2009) 546}

{SEC(2009) 548}

{SEC(2009) 549}

1. WSTĘP

„Przyszłość Europy zależy od młodzieży¹. Jednak szanse życiowe wielu młodych ludzi są ograniczone.” Oto wniosek komunikatu Komisji na temat odnowionej agendy społecznej², której celem jest stworzenie obywatelom UE nowych szans, poprawa możliwości dostępu do nich oraz okazanie solidarności.

Młodzież jest priorytetem społecznej wizji Unii Europejskiej, a obecny kryzys zwiększa jeszcze potrzebę zadbania o młody kapitał ludzki. Niniejszy komunikat odpowiada na tę potrzebę, ustanawiając strategię dla przyszłych działań politycznych dotyczących młodzieży w Europie. W komunikacie proponowana jest nowa, silniejsza otwarta metoda koordynacji, która jest elastyczna i uproszczona pod względem sprawozdawczości, a także wzmacnia związki z obszarami politycznymi objętymi Europejskim paktem na rzecz młodzieży w ramach strategii lizbońskiej na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia. W komunikacie proponuje się działania krótkoterminowe w ramach zakrojonego na wiele lat planu mobilizowania młodych ludzi. Strategia stworzyłaby młodym ludziom korzystne warunki do rozwoju ich umiejętności, wykorzystania potencjału, pracy, aktywnego uczestnictwa w życiu społeczeństwa oraz większego zaangażowania w budowanie przyszłości UE. Młodzi ludzie nie są bowiem kłopotliwym obciążeniem, ale ważnym dla społeczeństwa zasobem, który można zmobilizować, aby osiągnąć wyższe cele społeczne.

2. WYZWANIA I MOŻLIWOŚCI STOJĄCE PRZED WSPÓŁCZESNĄ MŁODZIEŻĄ

Europejczycy żyją dłużej, później decydują się na dzieci, a liczba młodych ludzi maleje. Prognozy przewidują, że w 2050 r. osoby w wieku 15-29 lat stanowią będą 15,3 % europejskiej populacji; obecnie stanowią one 19,3 %³. Te zmiany demograficzne mają wpływ na rodzinę, solidarność międzypokoleniową oraz wzrost gospodarczy. Skutkiem globalizacji może być wzrost gospodarczy i zatrudnienie. Globalizacja może również stanowić szczególne wyzwanie dla mniej uprzywilejowanych grup pracowników, takich jak młodzież, co pokazał obecny kryzys⁴. Kwestie zmian klimatu i bezpieczeństwa energetycznego wymagają zmiany zachowania i stylu życia przyszłych pokoleń. Ważne jest nabycie kluczowych kompetencji, wystarczająco elastycznych, aby dzięki nim można było w ciągu całego życia rozwijać odpowiednie umiejętności; nadal istotnym problemem pozostaje też przedwczesne zakończenie nauki szkolnej.

Młodzież ceni przyjaźń, szacunek, tolerancję i solidarność. Pokolenie to jest prawdopodobnie najlepiej wykształconym, najbardziej technicznie zaawansowanym i najbardziej mobilnym z dotychczasowych pokoleń. Jednakże, tak jak reszta społeczeństwa, młodzi ludzie zmagają się z większym indywidualizmem i presją konkurencyjności, a przy tym niekoniecznie wszyscy mają wszyscy takie same możliwości.

¹ Młodzież oznacza tu, ogólnie rzecz biorąc, nastolatków i młodych dorosłych w wieku 13-30 lat. Dla celów statystycznych ten sam zakres wiekowy nie jest w tekście zawsze spójnie stosowany.

² COM (2008) 412.

³ Źródło: Eurostat.

⁴ COM (2009) 34.

Dzięki szeroko zakrojonym konsultacjom w całej Europie⁵ wyodrębniono następujące szczególne wyzwania, plasujące się na szczycie listy niepokojów nurtujących młodzież: edukacja, zatrudnienie, włączenie społeczne i zdrowie. Europejska młodzież musi zostać przygotowana do wykorzystania takich możliwości, jak uczestnictwo w życiu społecznym i politycznym, wolontariat, kreatywność, przedsiębiorczość, sport i zaangażowanie w sprawy światowe.

Trudności w zakresie edukacji, zatrudnienia, integracji i zdrowia, powiązane jeszcze z problemami finansowymi, mieszkaniowymi lub transportowymi, utrudniają młodym ludziom osiągnięcie autonomii, tj. sytuacji, w której mają oni środki i możliwości kierowania swoim życiem, pełnego uczestnictwa w życiu społeczeństwa oraz niezależnego podejmowania decyzji.

3. POTRZEBA NOWYCH RAM REGULACYJNYCH

3.1. Współpraca na poziomie UE

Współpraca młodzieży jest dobrze zorganizowanym i rozwiniętym obszarem działań politycznych UE. Unijne programy dla młodzieży realizowane są od 1988 r. Proces polityczny opracowany został w białej księdze z 2001 r.⁶ i obecnie opiera się na trzech filarach:

- Aktywność obywatelska młodych ludzi poprzez otwartą metodę koordynacji przy uwzględnieniu czterech priorytetów (uczestnictwo, informacja, wolontariat i lepsza wiedza młodych ludzi), wspólne cele, sprawozdania państw członkowskich oraz zorganizowany dialog z młodzieżą;
- Integracja społeczna i zawodowa poprzez wdrożenie Europejskiego paktu na rzecz młodzieży⁷ w ramach strategii lizbońskiej, przy uwzględnieniu trzech priorytetów (zatrudnienie i włączenie społeczne, kształcenie i szkolenie, godzenie pracy i życia prywatnego). W komunikacie Komisji „Działania na rzecz pełnego udziału młodych ludzi w edukacji, zatrudnieniu i społeczeństwie”⁸ posunięto się jeszcze dalej i zaproponowano dodatkowe działania;
- Włączanie młodzieży w pozostałe działania polityczne (takie jak przeciwdziałanie dyskryminacji, działania na rzecz zdrowia).

3.2. Ocena polityki dotyczącej młodzieży

Zasięgnięto opinii państw członkowskich na temat aktualnych ram regulacyjnych i możliwych przyszłych działań. W Parlamencie Europejskim w lutym 2009 r. odbyło się posiedzenie w sprawie młodzieży. Przeprowadzono debatę, jako część zorganizowanego dialogu, w której uczestniczyło tysiące młodych ludzi z całej Europy. Zorganizowano spotkania z Europejskim Forum Młodzieży oraz krajowymi radami młodzieży. Konsultacje

⁵ Zob. dołączona ocena skutków i sprawozdanie z konsultacji.

⁶ COM (2001) 681.

⁷ Konkluzje prezydencji Rady Europejskiej, marzec 2005 r. (7619/05).

⁸ COM (2007) 498.

on-line przyniosły ponad 5000 odpowiedzi. Naukowcy oraz osoby zarządzające programem „Młodzież w działaniu” także wyrazili swoje opinie.

Otwarta metoda koordynacji uważana jest powszechnie za właściwe narzędzie współpracy, a jej priorytety są nadal aktualne. Otwarta metoda koordynacji zainspirowała prawodawstwo dotyczące młodzieży lub strategię na poziomie krajowym. Coraz więcej krajów włącza organizacje młodzieżowe w swoje działania polityczne. Europejski pakt na rzecz młodzieży podniósł znaczenie młodych ludzi w strategii lizbońskiej, przede wszystkim pod względem edukacji i zatrudnienia; osiągnięto też postępy w zakresie przeciwdziałania dyskryminacji i zdrowia.

Jednakże ramy te – które wygasną w 2009 r. – nie zawsze okazywały się skuteczne i możliwe do realizacji. Nie były wystarczająco skoordynowane, aby sprostać wszystkim wyzwaniom. Istnieje zgoda co do konieczności zastosowania wzmocnionego, przekrojowego podejścia, które zaproponował Parlament Europejski w deklaracji w sprawie mobilizacji młodzieży z 2008 r. Należy także ulepszyć zorganizowany dialog i ułatwić docieranie do młodzieży niezrzeszonej, w szczególności młodych ludzi w mniej korzystnym położeniu.

4. INWESTOWANIE W MŁODZIEŻ I MOBILIZOWANIE JEJ DO DZIAŁANIA

4.1. Wizja UE dla młodych ludzi

Młodzi ludzie powinni jak najlepiej wykorzystywać swój potencjał. Wizja ta adresowana jest do wszystkich, ale działania powinny skupiać się na osobach w mniej korzystnym położeniu. Ma ona charakter dwukierunkowy:

- **Inwestowanie w młodzież:** aktywowanie większych zasobów, aby rozwijać te obszary polityki, które dotyczą codziennego życia młodych ludzi i poprawiają jego jakość.
- **Mobilizowanie młodzieży do działania:** promowanie potencjału młodych ludzi na drodze do odnowy społeczeństwa i dla osiągnięcia wartości i celów UE.

Rozwinięta zostanie ściślejsza współpraca między polityką dotyczącą młodzieży, a pozostałymi obszarami polityki, takimi jak edukacja, zatrudnienie, integracja i zdrowie, przy czym zajęcia dla młodzieży i praca z młodzieżą odgrywać będą rolę pomocniczą. Odnowiona otwarta metoda koordynacji w zakresie młodzieży będzie zachętą do wspólnych wysiłków w zakresie kształtowania polityki przez dostarczanie szczególnego rodzaju wiedzy na potrzeby pozostałych procesów koordynacji działań politycznych i przez zapewnianie młodym ludziom możliwości zabierania głosu i bycia wysłuchanym. UE będzie wspierać współpracę państw członkowskich, które są odpowiedzialne za politykę dotyczącą młodzieży.

4.2. Długookresowa strategia o krótkookresowych priorytetach

Na podstawie oceny obecnej sytuacji młodzieży⁹ proponuje się nową strategię z trzema nakładającymi się na siebie i wzajemnie się uzupełniającymi celami, które powiązane są ściśle z celami odnowionej agendy społecznej:

- **Stwarzanie młodzieży większych możliwości** w zakresie edukacji i zatrudnienia

⁹ Sprawozdanie UE na temat młodzieży 2009 r.

- **Poprawa dostępu** do tych możliwości i pełne uczestnictwo wszystkich młodych ludzi w życiu społeczeństwa
- **Rozwijanie wzajemnej solidarności** między młodzieżą a pozostałymi członkami społeczeństwa

W ramach każdego celu proponowane są dwa lub trzy „obszary działania” oraz cele na pierwsze trzy lata, tj. 2010-2012. W każdym obszarze zidentyfikowano możliwe szczegółowe działania, które mogą zostać podjęte przez państwa członkowskie lub Komisję. Wyzwania i możliwości, przed którymi stoi współczesna młodzież, będą regularnie, co trzy lata, poddawane ocenie, a ich priorytetowość będzie zmieniana, aby zagwarantować elastyczność i mieć pewność, że obszary działania odzwierciedlają zmieniające się potrzeby kolejnych pokoleń. Istnieje również możliwość dokonania zmian po ustaleniu działań następczych dla strategii UE na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia po 2010 r.

4.2.1. *Stwarzanie młodzieży większych możliwości*

Obszar działania 1 – **Edukacja**

Niemal 80 % młodych Europejczyków w wieku 20-24 lat ukończyło szkołę na poziomie ponadgimnazjalnym. Mimo to jedna czwarta piętnastolatków osiąga słabe wyniki w testach ze sprawności czytania¹⁰, a 6 milionów młodych ludzi opuszcza szkołę bez żadnych kwalifikacji. Większa mobilność sprawia, że UE staje się dla młodzieży otwartą przestrzenią do rozwijania ich talentów i potencjału¹¹, jednak mobilność ta nadal pozostaje ograniczona.

Komisja Europejska zaproponowała nową otwartą metodę koordynacji w zakresie edukacji¹², aby sprostać następującym długookresowym wyzwaniom strategicznym: uczenie się przez całe życie i mobilność, jakość i skuteczność, równouprawnienie i obywatelstwo, innowacyjność i kreatywność, a także nowe podejście w zakresie dopasowania umiejętności do potrzeb rynku pracy w XXI w.¹³ Wzmacnianie roli formalnej edukacji jest kluczowym priorytetem, jednak umiejętności można nabywać także poza szkołą, poprzez pracę z młodzieżą i wykorzystanie nowych technologii.

Cel

Uzupełniając edukację formalną i przyczyniając się do uczenia się przez całe życie w Europie, należy wspierać edukację pozaformalną młodych ludzi, przez podnoszenie jakości tej edukacji, uznawanie jej wyników i lepsze łączenie jej z edukacją formalną.

Działania państw członkowskich i Komisji w ramach ich kompetencji

- Rozwijanie możliwości edukacji pozaformalnej jako jednego z wielu działań przeciwdziałających przedwczesnemu zakończeniu nauki szkolnej

¹⁰ COM (2008) 425.

¹¹ Np. programy Erasmus i Młodzież w działaniu.

¹² COM (2008) 865.

¹³ COM (2008) 868.

- Pełne wykorzystywanie narzędzi ustanowionych na poziomie UE na potrzeby walidacji umiejętności i uznawania kwalifikacji¹⁴
- Promowanie mobilności w zakresie uczenia się dla wszystkich młodych ludzi
- Zachęcanie do współpracy osób odpowiedzialnych za politykę w zakresie edukacji i za politykę w zakresie młodzieży
- Przeciwdziałanie stereotypom związanym z płcią poprzez formalne i pozaformalne systemy edukacji
- Zapewnianie wysokiej jakości usług poradnictwa i doradztwa dla młodych ludzi
- Rozwijanie w ramach systemu edukacji struktur umożliwiających uczestnictwo, a także współpracy między szkołami, rodzinami i lokalnymi społecznościami

Komisja opracuje funkcję samooceny w ramach Europass, w szczególności dla umiejętności nabywanych w ramach edukacji pozaformalnej, zapewni także certyfikaty, takie jak Youthpass

Obszar działania 2 – **Zatrudnienie**

Dla młodych ludzi okres przechodzenia od etapu edukacji do etapu zatrudnienia jest szczególnie długi i złożony. Bezrobocie wśród młodych ludzi jest przeciętnie dwa razy wyższe niż dla ogółu osób aktywnych zawodowo. Obecny kryzys gospodarczy dodatkowo ogranicza młodym ludziom możliwości na rynku pracy. Młodzi ludzie są często zatrudniani na stanowiskach tymczasowych, niewymagających kwalifikacji i słabo opłacanych. Bezrobocie w tej grupie jest często wynikiem braku umiejętności lub ich niedopasowania do potrzeb rynku pracy. Potrzebne są systemy poradnictwa i doradztwa w zakresie ścieżek kwalifikacji i przyszłych możliwości zatrudnienia.

Promowanie dostępu do rynku pracy i zatrudnienia wysokiej jakości jest kluczowym priorytetem strategii lizbońskiej na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia oraz Europejskiego paktu na rzecz młodzieży. Należy utrzymać ten kierunek. Wpływ kryzysu finansowego i gospodarczego na rynki pracy sprawia, że przeciwdziałanie bezrobociu młodych ludzi jest jeszcze pilniejszym zadaniem, zarówno w krótko-, jak i długoterminowej perspektywie. Swobodny przepływ pracowników, szczególnie istotny dla młodych ludzi rozpoczynających karierę zawodową, jest podstawą jednolitego rynku.

Cele

Działania polityczne w zakresie zatrudnienia w państwach członkowskich i na poziomie UE powinny być koordynowane w zakresie czterech elementów składowych modelu flexicurity w celu ułatwienia przejścia od etapu edukacji do etapu zatrudnienia, albo od

¹⁴ Walidacja umiejętności zapewniana jest przez takie narzędzia, jak Europass, europejskie ramy kwalifikacji (EQF) albo europejski system transferu i akumulacji punktów (ECVET), a uznawanie kwalifikacji przez dyrektywę 2005/36/WE.

etapu bezrobocia lub braku zatrudnienia do etapu pracy. Po znalezieniu pracy młodzi ludzie powinni mieć możliwość awansu.

Zwiększanie i poprawa inwestycji w zakresie rozwijania umiejętności potrzebnych w miejscu pracy, na które istnieje zapotrzebowanie na rynku pracy, przy zapewnieniu lepszego dopasowania tych umiejętności i potrzeb w krótkiej perspektywie oraz lepszego przewidywania, które umiejętności będą potrzebne w długoterminowej perspektywie.

Działania państw członkowskich i Komisji w ramach ich kompetencji

- Zapewnienie priorytetowości zatrudnienia młodych ludzi
- Promowanie transgranicznych możliwości zawodowych i kształcenia zawodowego dla młodych ludzi, w tym wczesne osvajanie młodzieży z rynkiem pracy
- Wspieranie pracy z młodzieżą jako źródła wsparcia dla zatrudniania młodych ludzi
- Zachęcanie do współpracy osób odpowiedzialnych za politykę w zakresie zatrudnienia i osób odpowiedzialnych politykę w zakresie młodzieży, a także angażowanie młodzieży w politykę zatrudnienia
- Zapewnianie efektywnego wykorzystywania środków UE przeznaczonych na promowanie zatrudnienia młodzieży, w szczególności z Europejskiego Funduszu Społecznego
- Opracowanie krótkookresowych środków w planach odbudowy państw członkowskich w celu stymulowania zatrudnienia młodzieży, a także środków strukturalnych na rzecz młodzieży
- Rozwijanie usług poradnictwa i doradztwa zawodowego
- Znoszenie barier dla swobodnego przepływu pracowników w UE
- Promowanie wysokiej jakości praktyk w ramach schematów kształcenia i szkolenia lub zatrudnienia
- Poprawa systemów opieki nad dziećmi w celu ułatwiania młodym dorosłym godzenia życia zawodowego i prywatnego

Obszar działania 3 – **Kreatywność i przedsiębiorczość**

Technologia oferuje dzisiejszemu pokoleniu „internetowemu” nowe możliwości uczenia się, tworzenia i uczestnictwa, stawia także wyzwania dotyczące prywatności, bezpieczeństwa internetowego i umiejętności korzystania z mediów.

Zachęcanie młodych ludzi do przedsiębiorczości i innowacji jest częścią programu ramowego na rzecz konkurencyjności i innowacji 2007-2013 oraz europejskich ram referencyjnych dotyczących kluczowych kompetencji, obejmujących również kulturę. Kreatywność i innowacja to także tematy europejskiego roku 2009 i jedno ze strategicznych wyzwań, wyodrębnionych w nowej otwartej metody koordynacji w zakresie kształcenia i szkolenia.

Młodych ludzi należy zachęcać do innowacyjnego myślenia i działania, należy też wyławiać młode talenty. Kultura stymuluje kreatywność, a nauczanie przedsiębiorczości powinno być

uważane za środek do promowania wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy, a także jako źródło umiejętności, uczestnictwa w społeczeństwie obywatelskim, autonomii i poczucia własnej wartości.

Cel

Wszystkich młodych ludzi należy zachęcać do rozwijania swoich talentów, kreatywnych umiejętności, przedsiębiorczego myślenia i kulturowych środków wyrazu

Działania państw członkowskich i Komisji w ramach ich kompetencji

- Dalszy rozwój funduszy wspierających powstawanie nowych przedsiębiorstw i zachęcanie do pozytywnego postrzegania przedsiębiorstw młodych ludzi
- Udostępnianie nowych technologii, aby zmobilizować młode talenty i zainteresować młodzież sztuką i nauką
- Promowanie roli pracy z młodzieżą w rozwijaniu kreatywności i przedsiębiorczości młodych ludzi
- Poszerzanie dostępu do kreatywnych narzędzi, w szczególności wymagających zastosowania nowych technologii

4.2.2. Poprawa dostępu i pełny udział młodych ludzi w społeczeństwie

Obszar działania 4 – Zdrowie i sport

Zdrowie dzieci i młodzieży zostało uznane za priorytet działania w Europejskiej strategii na rzecz zdrowia 2008-2013, co zostało następnie potwierdzone w rezolucji Rady¹⁵. Zdrowie wielu młodych ludzi jest zagrożone z powodu stresu, złej diety, braku aktywności fizycznej, ryzykownych zachowań seksualnych, palenia tytoniu, spożywania alkoholu oraz zażywania narkotyków. Na zły stan zdrowia wpływają także szersze czynniki środowiskowe i społeczno-ekonomiczne, które z kolei mogą utrudniać aktywne uczestnictwo. Ze względu na jej specyfikę kwestię zdrowia młodzieży także należy potraktować przekrojowo. Oprócz poprawy stanu zdrowia fizycznego i samopoczucia psychicznego młodych Europejczyków sport ma także wymiar edukacyjny i odgrywa ważną rolę społeczną¹⁶.

Cel

Zachęcanie młodych ludzi do prowadzenia zdrowego trybu życia, wspieranie edukacji w dziedzinie sportu, działalności sportowej i współpracy osób pracujących z młodzieżą, pracowników służby zdrowia oraz organizacji sportowych, skoncentrowanej na zapobieganiu otyłości, urazom, uzależnieniom i nadużywaniu środków uzależniających oraz ich leczeniu, a także na zachowaniu zdrowia psychicznego i seksualnego

Działania państw członkowskich i Komisji w ramach ich kompetencji

¹⁵ 2008/C 319.

¹⁶ COM (2007) 391.

- Wdrożenie rezolucji Rady w sprawie zdrowia i dobrego samopoczucia młodych ludzi oraz zachęcanie młodzieży do uprawiania sportu przez stosowanie wytycznych UE w sprawie aktywności fizycznej¹⁷
- Promowanie możliwości szkolenia w zakresie zdrowia dla osób pracujących z młodzieżą i liderów grup młodzieżowych
- Zachęcanie do współpracy osób odpowiedzialnych za politykę w zakresie zdrowia i politykę w zakresie młodzieży, a także do angażowania młodzieży w politykę zdrowotną
- Mobilizowanie wszystkich zainteresowanych stron do wyszukiwania młodzieży z grup ryzyka i pomagania jej
- Opracowanie informacji dotyczących zdrowia skierowanych do młodych ludzi, szczególnie tych zagrożonych wykluczeniem społecznym, a także mobilizowanie sieci informacyjnych dla młodzieży
- Wspieranie edukacji w zakresie zdrowia poprzez partnerskie uczenie się w szkole i organizacjach młodzieżowych

Obszar działania 5 – Uczestnictwo

Pełne uczestnictwo młodych ludzi w życiu społecznym i politycznym stanowi rosnące wyzwanie w obliczu przepaści między młodzieżą a instytucjami. Wdrażanie obecnych wspólnych celów dotyczących uczestnictwa i informacji pokazuje, że nadal istnieje pole do poprawy, w szczególności w zakresie wsparcia organizacji młodzieżowych, uczestnictwa w demokracji reprezentatywnej lub „uczenia się uczestnictwa”. Decydenci polityczni muszą dostosować się do sposobów komunikowania przemawiających do młodych ludzi – w tym komunikowania informacji dotyczących społeczeństwa i Europy – w szczególności w celu przyciągnięcia młodzieży niezrzeszonej lub w mniej korzystnym położeniu.

Cel

Zachęcenie młodzieży do uczestnictwa w społeczeństwie przez zwiększenie udziału młodzieży w życiu lokalnych społeczności oraz w demokracji reprezentatywnej, przez wspieranie organizacji młodzieżowych oraz różnych form „uczenia się uczestnictwa”, przez zachęcanie do uczestnictwa młodzieży niezrzeszonej oraz przez dostarczanie wysokiej jakości informacji

Działania państw członkowskich i Komisji w ramach ich kompetencji

- Opracowanie standardów jakości w zakresie uczestnictwa młodzieży, informacji i konsultacji
- Dalsze wspieranie, pod względem politycznym i finansowym, organizacji młodzieżowych oraz krajowych i lokalnych rad młodzieżowych
- Promowanie e-demokracji, aby dotrzeć do młodzieży niezrzeszonej

¹⁷ Zalecane działania polityczne wspierające wpływającą pozytywnie na zdrowie aktywność fizyczną, 2008 r.

- Dalsze poszerzanie możliwości debaty między instytucjami europejskim i krajowymi a młodymi ludźmi

Komisja zreorganizuje Europejski Portal Młodzieżowy i zadba o to, aby docierał on do większej liczby młodzieży

4.2.3. *Rozwijanie wzajemnej solidarności między młodzieżą a pozostałymi członkami społeczeństwa*

Obszar działania 6 – **Włączenie społeczne**

Spółeczeństwo musi zademonstrować solidarność z młodzieżą, szczególnie tą w mniej korzystnym położeniu. Jedna piąta młodych ludzi w wieku 16-24 lat była w 2006 r. zagrożona ubóstwem. Wykluczenie może być spowodowane bezrobociem, niepełnosprawnością, społecznym i jednostkowym nastawieniem do migracji, dyskryminacją, stanem zdrowia fizycznego lub psychicznego, uzależnieniem, nadużywaniem substancji uzależniających, przemocą w rodzinie lub przeszłością kryminalną. Może także prowadzić do radykalizacji zachowań i agresji.

Przełamanie międzypokoleniowego dziedziczenia ubóstwa oraz eliminowanie wykluczenia zajmuje wysokie miejsce na liście priorytetów politycznych otwartej metody koordynacji w zakresie polityki społecznej¹⁸. Kierowanie uwagi na młodzież zagrożoną ubóstwem i wykluczeniem społecznym wymaga zaangażowania wielu obszarów politycznych i zintegrowanego działania. W tym kontekście działania polityczne dotyczące dzieci, rodziny i młodzieży są blisko ze sobą powiązane, a niniejszy komunikat uzupełnia komunikat Komisji „W kierunku strategii UE na rzecz praw dziecka”¹⁹.

Cel

Zapobieganie ubóstwu oraz wykluczeniu społecznemu wśród młodzieży znajdującej się w niekorzystnej sytuacji oraz przełamywanie międzypokoleniowego dziedziczenia ubóstwa i wykluczenia poprzez zmobilizowanie wszystkich stron zaangażowanych w życie młodzieży (rodziców, nauczycieli, pracowników społecznych, pracowników służby zdrowia, osób pracujących z młodzieżą, samych młodych ludzi, policji i wymiaru sprawiedliwości, pracodawców...)

Działania państw członkowskich i Komisji w ramach ich kompetencji

- Kierowanie uwagi na kwestie związane z nastolatkami i młodymi dorosłymi, w szczególności z tymi w mniej korzystnym położeniu
- Optymalizacja wykorzystania funduszy UE oraz programów eksperymentalnych w celu wspierania włączenia społecznego młodych ludzi
- Wykorzystywanie pełnego potencjału pracy z młodzieżą oraz ośrodków młodzieżowych jako sposobów integracji
- Rozwijanie świadomości i kompetencji interkulturowej wśród wszystkich młodych ludzi

¹⁸ COM (2008) 418 – COM (2005) 706.

¹⁹ COM (2006) 367.

- Zachęcanie młodzieży do angażowania się w politykę integracji oraz wspieranie współpracy między decydentami politycznymi
- Uznawanie sukcesów młodych ludzi w mniej korzystnym położeniu, którzy sprościli trudnym wyzwaniom, również poprzez specjalne nagrody
- Przeciwdziałanie bezdomności, brakowi mieszkań oraz wykluczeniu finansowemu
- Promowanie dostępu do wysokiej jakości usług, takich jak transport, e-integracja, zdrowie, usługi socjalne
- Promowanie szczególnego wsparcia dla młodych rodzin

Obszar działania 7 – **Wolontariat**

Demonstrowanie solidarności ze społeczeństwem poprzez wolontariat jest ważne dla młodych ludzi i jest środkiem rozwoju osobistego, nauki mobilności, konkurencyjności, spójności społecznej oraz postawy obywatelskiej. Wolontariat młodzieży w istotny sposób przyczynia się także do solidarności międzypokoleniowej. W swoim niedawnym zaleceniu Rada wezwała do eliminowania barier w mobilności transgranicznej dla młodych wolontariuszy²⁰.

Cel

Wspieranie wolontariatu młodych ludzi poprzez otwieranie przed nimi możliwości, z których mogą korzystać na zasadzie dobrowolności, ułatwianie młodzieży udziału w wolontariacie przez eliminowanie barier, podnoszenie świadomości na temat wartości wolontariatu, uznanie wolontariatu za ważny element edukacji pozaformalnej oraz wzmacnianie mobilności transgranicznej młodych wolontariuszy

Działania państw członkowskich i Komisji w ramach ich kompetencji

- Zwiększanie uznawalności umiejętności poprzez Europass i Youthpass
- Uznawanie wkładu organizacji młodzieżowych i niezorganizowanych postaci wolontariatu
- Rozważenie sposobów lepszej ochrony praw wolontariuszy i zapewniania jakości wolontariatu, a także zrzeszenie młodych ludzi i ich organizacji z okazji ewentualnego Europejskiego Roku Wolontariatu (2011 r.).
- Opracowanie krajowego podejścia do mobilności transgranicznej młodych wolontariuszy
- Opracowanie krajowego podejścia do promowania solidarności międzypokoleniowej poprzez wolontariat

Obszar działania 8 – **Młodzież i świat**

Młodzi Europejczycy wyrażają głębokie zaniepokojenie takimi problemami światowymi, jak naruszanie praw podstawowych, głębokie różnice gospodarcze oraz degradacja środowiska

²⁰ 2008/C 319.

naturalnego. Chcą zademonstrować solidarność z resztą świata przez walkę z dyskryminacją, pomoc innym oraz ochronę środowiska.

Cel

Zachęcanie młodzieży do wpływania na politykę światową na wszystkich poziomach (lokalnym, krajowym i międzynarodowym) przy wykorzystaniu istniejących sieci współpracy młodzieży i narzędzi (np. dialogu zorganizowanego) oraz uwzględnienie problemu zmian klimatu i Milenijnych Celów Rozwoju ONZ

Działania państw członkowskich i Komisji w ramach ich kompetencji

- Zachęcanie młodych ludzi do proekologicznych zachowań konsumpcyjnych i produkcyjnych (np. recycling, oszczędzanie energii, pojazdy hybrydowe itd.)
- Promowanie możliwości przedsiębiorczości i wolontariatu z regionami spoza Europy
- Wspieranie pracy z młodzieżą na innych kontynentach
- Podnoszenie świadomości na temat praw podstawowych i kwestii związanych z rozwojem wśród młodzieży na całym świecie

4.3. Nowa rola pracy z młodzieżą

Praca z młodzieżą²¹ to edukacja pozaszkolna, prowadzona przez osoby zawodowo pracujące z młodzieżą lub ochotników w ramach organizacji młodzieżowych, domów kultury, ośrodków młodzieżowych, kościołów itd., która przyczynia się do rozwoju młodych ludzi. Przy udziale rodziny i innych specjalistów praca z młodzieżą może pomóc jej poradzić sobie z bezrobociem, niepowodzeniami w szkole i wykluczeniem społecznym, a także zorganizować czas wolny. Może także podnosić umiejętności i pomagać w przejściu od okresu dorastania do dorosłości. Pomimo pozaformalnego charakteru praca z młodzieżą powinna być dalej profesjonalizowana. Praca z młodzieżą dotyczy wszystkich obszarów działania i ich celów.

Cel

Należy wspierać pracę z młodzieżą, uznawać jej rolę gospodarczą i społeczną, oraz ją profesjonalizować

Działania państw członkowskich i Komisji w ramach ich kompetencji

- Wyposażanie osób pracujących z młodzieżą w umiejętności zawodowe oraz promowanie walidacji tych umiejętności poprzez odpowiednie instrumenty europejskie (Europass, EQF, ECVET)
- Promowanie pracy z młodzieżą między innymi poprzez fundusze strukturalne
- Rozwijanie mobilności osób pracujących z młodzieżą, jak wskazano w Traktacie WE
- Rozwijanie innowacyjnych usług, metod nauczania i praktyk dla pracy z młodzieżą

²¹ „Instruktor społeczno-oświatowy”, powszechnie używany termin na pracę z młodzieżą, jest terminem prawnym oznaczającym „osobę pracującą z młodzieżą”, zgodnie z art. 149 ust. 2 Traktatu.

5. PRZEDSTAWIENIE WIZJI W NOWYCH ZINTEGROWANYCH RAMACH WSPÓLPRACY

5.1. Podejście międzysektorowe

Zakres kwestii, które dotyczą młodzieży, wymaga międzysektorowego podejścia politycznego na poziomie UE i na poziomie krajowym. Nie można rozwijać polityki dotyczącej młodzieży bez skutecznej koordynacji z innymi sektorami, z kolei polityka dotycząca młodzieży może przyczyniać się do osiągnięcia wyników w takich obszarach, jak polityka rodzinna i dotycząca dzieci, edukacja, równouprawnienie płci, zatrudnienie, mieszkalnictwo i ochrona zdrowia.

Państwa członkowskie powinny rozważyć zastosowanie przekrojowych działań politycznych na poziomie krajowym. Należy także rozwijać współpracę międzysektorową z lokalnymi i regionalnymi partnerami, którzy mają kluczowe znaczenie dla wdrażania strategii dotyczących młodzieży. Rada mogłaby przewidzieć ustanowienie współpracy między różnymi formacjami Rady, a Komisja wzmocni swoją wewnętrzną koordynację poprzez współpracę pomiędzy służbami. Należy zwrócić uwagę, aby nie powielać już istniejących mechanizmów. Należy poprawić również podstawy wiedzy oraz zwiększyć skuteczność rozpowszechniania najlepszych praktyk.

5.2. Dialog z młodzieżą

Dialog zorganizowany jest narzędziem monitorowania wdrażania strategii i polem dla wspólnych refleksji nad jej priorytetami. Zachęca się państwa członkowskie do organizowania stałego i regularnego dialogu z młodymi ludźmi jako część ich krajowych polityk dotyczących młodzieży. Przy współpracy przedstawicielstw Komisji dialog ten mógłby objąć tematykę związaną z UE.

W 2010 r. ustanowiona zostanie grupa robocza z udziałem państw członkowskich i Europejskiego Forum Młodzieży, która oceni dialog zorganizowany (zaangażowanie lokalnych, regionalnych i krajowych rad młodzieży, uczestnictwo młodzieży niezrzeszonej, rola wydarzeń UE, działania następcze itd.). Partnerzy społeczni i nowe zainteresowane strony zaangażowane w politykę dotyczącą młodzieży (np. przemysł, fundacje, organizacje charytatywne i media młodzieżowe) zostaną zaangażowane w razie potrzeby.

Proponuje się organizowanie dialogu zorganizowanego z młodymi ludźmi cyklicznie raz do roku. Tematy na kolejny okres zostaną wybrane wspólnie z uczestnikami dialogu i mogą obejmować:

- Zatrudnienie młodzieży (2010 r.)
- Młodzież i świat (2011 r.)

5.3. Partnerskie uczenie się dla lepszego stanowienia polityki

Proponuje się dwa typy partnerskiego uczenia się między państwami członkowskimi: „seminaria wysokiego szczebla”, kiedy konieczna jest współpraca polityczna, oraz „klastry”, kiedy niezbędna jest wiedza specjalistyczna. W działania związane z partnerskim uczeniem się powinny zostać włączone zainteresowane strony.

Propozycje na następny okres

- Seminarium wysokiego szczebla na temat współpracy międzysektorowej (2010 r.)
- Klaster na temat pracy z młodzieżą (2011 r.)
- Seminarium wysokiego szczebla na temat wolontariatu młodzieży (2011 r.)
- Klaster na temat zdrowia młodzieży (2012 r.)
- Seminarium wysokiego szczebla na temat kreatywności (2012 r.)

5.4. Wdrażanie

Państwa członkowskie mają decydujące znaczenie we wdrażaniu strategii. Pomocne w tym powinno być podejście międzysektorowe oraz narzędzia wzmocnionej otwartej metody koordynacji. Na poziomie krajowym należy zorganizować poświęcone priorytetom spotkania inicjujące z zainteresowanymi stronami i pozostałymi ministerstwami. Należy w ten proces włączyć władze regionalne i lokalne. Kluczowe znaczenie mają koordynacja i udział istotnych zaangażowanych stron w całym procesie politycznym.

Spotkania dyrektorów generalnych ds. młodzieży powinny odgrywać kluczową rolę we wdrażaniu nowych ram współpracy.

5.5. Tworzenie polityki opartej na dowodach

Lepsza wiedza jest niezbędna dla lepszej polityki. Obecne narzędzia (np. dane Eurostatu, sprawozdania krajowe, Europejskie Centrum Strategii dla Młodzieży (EKCYP), program ramowy UE w zakresie badań), łącznie ze sprawozdaniem Młodzież dla Europy, przygotowywanym raz na trzy lata, stanowią pierwszy krok. Istnieje również potrzeba dzielenia się wynikami badań oraz współpracy naukowców w całej Europie. Komisja proponuje:

- Skonsolidowanie EKCYP poprzez uzupełnienie profili państw
- Rewizję istniejących tendencji dla priorytetów przez sieć Eurydice
- Zintegrowanie istniejących wskaźników i poziomów odniesienia dotyczących edukacji, zatrudnienia, integracji i zdrowia młodzieży
- Ustanowienie grupy roboczej na potrzeby omówienia możliwych „deskryptorów” (niezobowiązujących wskaźników) dla priorytetów uczestnictwa, wolontariatu, kreatywności i młodzieży na świecie, a także młodzieży nieuczącej się i niepracującej.
- Rozpoczęcie badań nad:
 - „Baby bonds” – wykorzystanie funduszy powierniczych w celu wspierania autonomii młodych ludzi na progu dorosłego życia (2010 r.)
 - Społeczne i gospodarcze skutki pracy z młodzieżą (2011 r.)
 - E-uczestnictwo młodzieży oraz społeczeństwo informacyjne (2012 r.)

- Rozpoczęcie regularnego publikowania wydań Eurobarometru poświęconych młodzieży
- Promowanie wśród młodych naukowców korzystania z programu ramowego UE na rzecz badań i działania następcze

5.6. Upraszczenie sprawozdawczości

Co trzy lata przedstawiane będzie wspólne sprawozdanie Rady i Komisji na temat wdrażania wyżej wymienionych priorytetów. Sprawozdanie to oparte będzie na podobnych sprawozdaniach państw członkowskich i towarzyszyć mu będzie przegląd sytuacji młodzieży w UE przygotowany przez państwa członkowskie i organizacje młodzieżowe („Młodzież w liczbach”). Komisja zaleca publikowanie sprawozdań krajowych.

5.7. Mobilizowanie programów i funduszy UE

Program Młodzież w działaniu wspiera politykę dotyczącą młodzieży i jej priorytety, a w szczególności mobilność transgraniczną, wolontariat, uczestnictwo, pracę z młodzieżą i współpracę polityczną (np. partnerskie uczenie się, dialog zorganizowany, badania, Eurobarometr oraz lepsze narzędzia wiedzy). Pozostałe programy i fundusze, takie jak Kultura, Uczenie się przez całe życie, PROGRESS, MEDIA, Erasmus dla młodych przedsiębiorców, program na rzecz konkurencyjności i innowacji oraz fundusze strukturalne, także oferują wszystkim młodym ludziom wiele możliwości i powinny być lepiej przez nich poznane.

5.8. Współpraca z pozostałymi instytucjami UE i organizacjami międzynarodowymi

Parlament Europejski regularnie zajmuje się polityką dotyczącą młodzieży. Komisja zachęca Parlament do zareagowania na niniejszy komunikat i zamierza informować go o stanie jego wdrażania. Komisja zamierza również współpracować z Europejskim Komitetem Ekonomiczno-Społecznym oraz Komitetem Regionów w ich właściwych obszarach działania.

Komisja będzie nadal współpracować z Radą Europy we wspólnych obszarach zainteresowań, takich jak uczestnictwo młodzieży, praca z młodzieżą oraz lepsza wiedza na temat młodzieży.